

Protocol Grensoverschrijdend Gedrag door een kind

Versie september 2025

Datum	Actie	Status
03-02-2025	Concept protocol grensoverschrijdend gedrag door een kind door Ingeborg Bunnik	afgerond
16-04-2025	Vorgelegd aan manager HR en jurist	afgerond
06-05-2025	Reacties HR en jurist ontvangen	afgerond
05-06-2025	Aangeboden aan DB	afgerond
24-06-2025	Besproken binnen directeurenberaad	afgerond
02-09-2025	Aangeboden aan de GMR	afgerond
02-09-2025	Goedgekeurd door de GMR	afgerond
03-09-2025	Vastgesteld door DB	afgerond

Inhoud

Inleiding	3
Wanneer wordt ongewenst gedrag grensoverschrijdend gedrag?	3
Stappenplan grensoverschrijdend gedrag	4
Maatwerk	5
Incidentformulier	7
Kind tijdelijk buiten de groep plaatsen.....	8
Schorsing	9
Verwijdering.....	11

Inleiding

Een gedragsprotocol is een richtlijn voor een wenselijke en professionele pedagogische beroepshouding wat betreft de omgang met kinderen, collega's en ouders. Dit protocol heeft tot doel om ongewenst gedrag te voorkomen (preventief) of aan te pakken (curatief). Het protocol levert daarmee een bijdrage aan het creëren van een veilig leer- en werkklimaat op school.

Soms kan het zijn dat een kind ongewenst gedrag laat zien binnen school. Dit kan zich bijvoorbeeld uiten in het geven van een brutaal antwoord, plagen van andere kinderen, of geen respect tonen voor de ander. Belangrijk is daarbij dat het ongewenste gedrag incidenteel is, het kind gecorrigeerd kan worden en passend is bij de leeftijd. Gedrag is altijd een teken dat er iets speelt bij het kind... maar er zijn wel grenzen aan wat geaccepteerd wordt.

Bij incidenten waar leerlingen bij betrokken zijn, waarborgt de school de privacy van alle partijen. Er wordt zorgvuldig gehandeld met aandacht voor zowel slachtoffer als veroorzaker. We praten met ouders over hun eigen kind. Ouders mogen vertrouwen op een professionele en integere afwikkeling.

Dit protocol vervangt het protocol gedrag, respect en disciplinaire maatregelen d.d. februari 2022. Verder kan elke school nog een schoolspecifiek protocol hanteren afgestemd op de behoeftes van de schoolpopulatie. Daarbij wordt dit protocol als onderlegger gebruikt.

Wanneer wordt ongewenst gedrag grensoverschrijdend gedrag?

Bij **grensoverschrijdend gedrag** is er sprake van gedrag, waardoor **de veiligheid en/of het gevoel van veiligheid binnen de schoolomgeving wordt aangetast**. Dit kan betrekking hebben op de andere kinderen in de klas, de leerkracht, ander personeel dat werkzaam is op school, vrijwilligers, andere ouders die op school ondersteunen, maar ook voor het kind zelf dat het grensoverschrijdend gedrag laat zien. Het gaat dus altijd om het gedrag van het kind en niet om wie het kind is als persoon. Een kind is niet zijn gedrag.

Belangrijk is dan ook om bij grensoverschrijdend gedrag de onderstaande zaken mee te nemen:

- Corrigeerbaarheid van het kind (kan het kind gestopt worden?)
- Frequentie van het grensoverschrijdend gedrag (incidenteel of structureel?)
- Leeftijdsadequaat handelen: (wanneer een kleuter een ander kind slaat heeft dat een andere lading dan wanneer een bovenbouw kind dat doet. De inschatting hiervan is aan de professional die een afweging maakt op grond van de ontwikkelingspsychologie. Op grond hiervan kan gesteld worden dat een kind van 9 à 10 jaar een ontwikkeld empathisch vermogen heeft);

Hieronder worden gedragingen beschreven van wat wij als school verstaan onder grensoverschrijdend gedrag. Daarbij kan het gedrag ook via social media geuit worden. Daarvoor wordt verwezen naar het social media protocol.

- Verbaal agressief gedrag: respectloos, grof en kwetsend taalgebruik naar anderen -naar kinderen als volwassenen. Ook insinuerende, manipulatieve, discriminerende, racistische en/of seksueel getinte opmerkingen vallen onder verbale agressie;
- Fysiek agressief gedrag: zoals duwen, slaan, schoppen, bijten en bespugen van een ander, zowel naar kinderen als volwassenen. Ook het gooien van spullen (niet als spel bedoeld) naar een ander wordt hiertoe gerekend;
- Provocerende lichaamstaal of mondeling provoceren van een ander, zowel naar kinderen als volwassenen;

- Seksueel grensoverschrijdend gedrag: in woord, beeld, gebaar en/of fysiek seksuele uitingen doen;
- Lesversturend gedrag: het moedwillig verstoren van de orde binnen of buiten de groep;
- Destructief gedrag: Het moedwillig vernielen van materiaal dan wel persoonlijke eigendommen van een ander op school;
- Ontwijkend gedrag: Weglopen van de school om onder consequenties van het eigen gedrag te proberen uit te komen;
- Het meenemen van voorwerpen die letsel kunnen toebrengen aan een ander of materiaal, zoals messen, vuurwerk etc. De school kan indien er een vermoeden is dat een kind een voorwerp bij heeft dat hieronder valt, het kind sommeren om zakken, tassen en eventuele kluisje te legen dan wel te openen, zodat er nagegaan kan worden om of het vermoeden correct is;
- Het meenemen dan wel nuttigen van (verboden) genotsmiddelen: alcohol en/of drugs en/of tabakswaar.

En wat als een kind nu grensoverschrijdend gedrag laat zien?

Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

Stap 1

Het kind wordt aangesproken op zijn grensoverschrijdend gedrag en indien mogelijk uit de situatie gehaald en in een ruimte geplaatst waar het kind tot zichzelf kan komen. Belangrijk is dat er wel iemand van school het kind in het oog houdt. Als het kind tot zichzelf is gekomen, gaat de leerkracht met het kind in gesprek over het gedrag en dat er consequenties zijn. Daarbij wordt in ieder geval aangegeven dat het kind op dat moment niet terug kan naar de situatie, waarin het grensoverschrijdend gedrag heeft plaatsgevonden en dat de ouders op de hoogte worden gesteld.

Stap 2

Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek door de directeur. Het liefst op de dag zelf anders zo snel als mogelijk. De intern begeleider en/of de interne vertrouwenspersoon en de leerkracht zijn bij dit gesprek aanwezig. Tijdens het gesprek wordt kort en concreet het gedrag van het kind beschreven en wat dit heeft gedaan met andere betrokkenen (denk aan klasgenoten, leerkracht en het kind zelf). Vervolgens wordt ouders gevraagd of zij het gedrag van hun kind herkennen. Dit biedt de ingang om de voortdurende zorgen t.a.v. het grensoverschrijdende gedrag te bespreken en worden er gezamenlijke afspraken gemaakt met ouders en school.

Het kind mag pas de klas weer in als dit gesprek heeft plaatsgevonden. Het kind is wel op school, maar niet in de eigen klas. (zie kind tijdelijk buiten de groep plaatsen als bijlage).

Stap 3

De korte beschrijving van het gedrag en afspraken worden samengevat in een verslag, samen met een evaluatiemoment. De ouders krijgen een papieren verslag aangeboden en worden verzocht om het verslag te ondertekenen, zodat allen weten wat er besproken is. Het ondertekende verslag wordt opgeslagen in Esis onder het kenmerk incident. Mochten ouders niet willen ondertekenen dan wordt toegevoegd aan het dossier in Esis dat ouders kennis

hebben genomen van het verslag, maar dit niet wensen te ondertekenen. Daarbij kan eventueel de reden van ouders worden opgenomen als zij deze hebben aangegeven.

Op het afgesproken evaluatiemoment spreken de ouders en eventueel het kind, de leerkracht, intern begeleider en de directeur over hun bevindingen en de eventuele vervolgstappen.

Indien wenselijk kan schoolmaatschappelijk werk of externe hulp worden ingeschakeld.

Het kind mag de klas weer in, als het in het kader van respect en relatieherstel, excuses aanbiedt voor zijn/haar gedrag.

Stap 4

Het kind wordt wederom aangesproken op zijn grensoverschrijdend gedrag. Er is dus sprake van herhaling. Daarbij volgen direct de consequenties zoals de directeur van de school ze voorschrijft.

Stap 5

Er vindt een gesprek plaats met het kind, ouders, leerkracht, intern begeleider en directie. Daarbij worden stap 2 en 3 herhaald.

Stap 6

Als een kind grensoverschrijdend gedrag blijft vertonen dan worden externe experts door school verplicht gesteld bij het gesprek met de ouders en indien wenselijk het kind. Voorbeelden van externe experts zijn medewerker van het samenwerkingsverband, leerplichtambtenaar, jeugdarts of jeugdverpleegkundige, gedragsspecialist. Daarbij worden stap 2 en 3 herhaald. Daarbij kan de school dan overgaan tot het kind tijdelijk buiten de groep plaatsen of schorsen (zie kind tijdelijk buiten de groep plaatsen en schorsen als bijlage).

Stap 7

Ondanks alle ondersteuning, begeleiding, gesprekken en afspraken blijft een kind grensoverschrijdend gedrag vertonen dan kan de school overgaan tot verwijdering (zie verwijderen als bijlage). De veiligheid van de groep gaat dan boven het belang van het kind. Als er overgegaan wordt tot verwijdering wordt dit altijd aangegeven in stap 6 tijdens het gesprek. De school zal met ouders en mogelijk externe experts samen een nieuwe onderwijsplek zoeken voor het kind.

Maatwerk

Het stappenplan zoals hierboven is omschreven is een richtlijn. Wij willen, als school, geen vaste richtlijn aangeven, omdat elk geval op zichzelf staand is en zal zo ook worden beoordeeld. Voorafgaand aan welke beslissing dan ook, vindt er altijd overleg plaats tussen directeur, intern begeleider, de interne vertrouwenspersoon en leerkracht. Eventueel kan ook de directeur-bestuurder of de expert sociale veiligheid van Scala betrokken worden bij de situatie. We houden duidelijk voor ogen “waarom dit kind dit gedrag vertoont”. Maar aan alle gedrag zit wel een grens en de veiligheid van de anderen mag nooit in het geding komen. Rede gaat wel voor emotie.

De directeur is eindverantwoordelijk voor de gang van zaken op de school. Er kunnen zich situaties voordoen waarbij de directeur afwijkt van het stappenplan. Sommige gevallen van

grensoverschrijdend gedrag kunnen onmiddellijk leiden tot schorsing, in overleg met de directeur-bestuurder, bijv. daar waar sprake is van ernstig lichamelijk geweld of seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Incidentformulier

Dit komt in het dossier van het kind te hangen in Esis onder de noemer incident
Eventueel kan dit formulier vervangen worden door een schoolspecifiek formulier.

Datum	
Soort incident (haal weg wat niet van toepassing is)	Verbaal agressief gedrag Fysiek agressief gedrag Provocerende lichaamstaal of mondeling provoceren van een ander Seksueel grensoverschrijdend gedrag Lesversturend gedrag Destructief gedrag Ontwijkend gedrag Het meenemen van voorwerpen die letsel kunnen toebrengen aan een ander of materiaal Het meenemen dan wel nuttigen van (verboden) genotsmiddelen
Wie zijn betrokken?	
Korte beschrijving voorval	
Besproken met ouders op	
Concrete afspraken	
Datum evaluatie (indien noodzakelijk)	
Handtekening ouders voor gezien	
Zienswijze van ouders	

Kind tijdelijk buiten de groep plaatsen

Artikel 1 Reden en de duur van het kind tijdelijk buiten de groep plaatsen

1.1 Ingeval een kind op school tijdens de schooltijden:

- a) bij herhaling vanwege zijn/haar gedrag niet kan worden gehandhaafd, of
- b) de gedragsregels zoals omschreven in de schoolgids ernstig overtreedt;

kan de leerkracht van dit kind besluiten, als ordemaatregel in het belang van de school, tot een time-out met onmiddellijke ingang. De maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de schoolleiding.

1.2 In geval van deze maatregel wordt het kind voor de rest van de dag (bijvoorbeeld) elders in de school onder toezicht een plek geboden om opdrachten te maken.

1.3 De maatregel kan worden verlengd totdat het gesprek met ouders op school heeft plaatsgevonden.

Artikel 2 Procedure bij het kind tijdelijk buiten de groep plaatsen

2.1 De leerkracht brengt ouders/verzorgers onmiddellijk mondeling en gemotiveerd van het incident en de maatregel op de hoogte en nodigt hen uit voor een gesprek.

2.2 Dit gesprek vindt plaats zo spoedig mogelijk nadat de ouders/verzorgers mondeling in kennis zijn gesteld van de maatregel, doch niet later dan drie schooldagen na de kennisgeving. Bij het gesprek is de schoolleiding en de betrokken leerkracht aanwezig.

2.3 Doel van het gesprek is het geven van een toelichting door de leerkracht op zijn besluit tot deze maatregel en het, met de ouders/verzorgers en zo mogelijk ook met het kind, maken van afspraken om herhaling te voorkomen.

2.4 Van deze bespreking wordt door de leerkracht een verslag opgesteld. Daarvoor wordt het incidentformulier gebruikt.

2.5 De ouders/verzorgers ontvangen een afschrift van het verslag. Toezending van het verslag gaat vergezeld van de mededeling, dat de ouders/verzorgers de gelegenheid hebben binnen twee schooldagen opmerkingen aan het verslag toe te voegen bij zienswijze van ouders. Het verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend.

2.6 Wordt de maatregel gevolgd door een schorsing (zie bijlage schorsing), dan wordt de inspectie en de leerplichtambtenaar hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.

Schorsing

Artikel 1 Redenen en duur van de schorsing

1.1 De schooldirecteur kan een kind, met opgaaf van redenen, bij wijze van ordemaatregel in het belang van de school, voor een periode van maximaal drie dagen schorsen in geval dit kind op school tijdens de schooltijden de veiligheid van de andere kinderen, leraren en/of zichzelf zodanig in gevaar brengt dat zijn aanwezigheid niet langer kan worden gehandhaafd, omdat hij/zij:

- a) het aan de school verbonden personeel en/of de andere kinderen bedreigt;
- b) wapens met zich voert of zaken die daarop lijken;
- c) drugs en/of alcohol en/of tabak in bezit heeft of met zich voert;
- d) door enig ander ernstig wangedrag (fysiek en/of psychisch) de veiligheid van de andere kinderen, leerkrachten en/of zichzelf ernstig in gevaar brengt.

1.2 Het bevoegd gezag kan een kind met opgaaf van redenen, bij wijze van ordemaatregel in het belang van de school, voor een periode van maximaal één schoolweek schorsen ingeval dit kind op school tijdens de schooltijden de veiligheid van de andere kinderen, leraren en/of zichzelf zodanig in gevaar brengt dat zijn aanwezigheid niet langer kan worden gehandhaafd omdat redenen, zoals genoemd in artikel 3.1. a t/m d.

1.3 Het bevoegd gezag neemt het besluit tot schorsing voor langer dan drie dagen, nadat de schoolleiding daartoe een gemotiveerd verzoek heeft gedaan.

1.4 Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders bekend gemaakt.

1.5 Gedurende de periode van de schorsing is het kind de toegang tot de school ontzegd. Gedurende schorsing wordt het kind thuis van onderwijsmiddelen voorzien om een leerachterstand te voorkomen. Ouders dienen er zorg voor te dragen dat hun kind ook daadwerkelijk de aangeboden onderwijsmiddelen volgt dan wel maakt.

Artikel 2 Procedure bij schorsing

2.1 Het voorstel aan het bevoegd gezag door de schooldirecteur tot schorsing van een kind tot maximaal één week bevat ten aanzien van deze kind tenminste:

- a) dag, datum en tijdstip waarop bij het kind de reden tot schorsing, als genoemd in het incidentformulier, is vastgesteld;
- b) een nadere motivering van de schorsing, de aanvang en de duur daarvan.

2.2 Het bevoegd gezag beslist zo spoedig mogelijk, bij voorkeur binnen vierentwintig uur, over het voorstel van de schooldirecteur om het kind te schorsen.

2.3 De directeur stelt de ouders/verzorgers namens het bevoegd gezag zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis van het besluit om het kind te schorsen en nodigt hen uit voor een gesprek.

2.4 Dit gesprek wordt gevoerd door de directie met de ouders/verzorgers en vindt plaats zo spoedig mogelijk nadat de ouders/verzorgers schriftelijk in kennis zijn gesteld van het besluit van het bevoegd gezag, doch niet later dan drie schooldagen na de kennisgeving.

2.5 Doel van het gesprek is het geven van een toelichting door de directie namens het bevoegd gezag op het besluit het kind te schorsen en het, met de ouders/verzorgers, zo mogelijk ook met het kind maken van afspraken om herhaling te voorkomen.

2.6 De schoolleiding stelt van deze bespreking een verslag op. Daarvoor wordt het incidentformulier gebruikt.

2.7 De ouders/verzorgers ontvangen een afschrift van het verslag. Toezending van het verslag gaat vergezeld van de mededeling dat de ouders/verzorgers de gelegenheid hebben binnen vijf schooldagen eventuele opmerkingen aan het verslag toe te voegen en/of correcties voor te stellen. Het verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend.

2.8 Het verslag wordt ter kennisgeving gezonden aan het bevoegd gezag, de onderwijsinspectie en de leerplichtambtenaar.

2.9 De schoolleiding meldt schorsingen van langer dan één schooldag bij de onderwijsinspectie en de leerplichtambtenaar.

2.10 Een kind mag voor ten hoogste één week geschorst worden.

Artikel 3 Mogelijkheid tot bezwaar

3.1 De ouders/verzorgers kunnen tegen het besluit van het bevoegd gezag tot schorsing van het kind bij de directeur bestuurder binnen zes weken bezwaar aantekenen;

3.2 De directeur bestuurder neemt, in afwijking van artikel 7:10 van de Algemene wet bestuursrecht, zo spoedig mogelijk en binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift een beslissing op het bezwaarschrift, nadat de ouders/verzorgers in de gelegenheid zijn gesteld te worden gehoord.

3.3 Tegen de beslissing op het bezwaar kunnen de ouders in beroep gaan bij de bestuursrechter.

Verwijdering

Artikel 1 Redenen verwijdering van de school

1.1 Het bevoegd gezag kan op voorstel van de schoolleiding een kind van de school verwijderen ingeval dit kind en/of één of beide ouder(s)/verzorger(s):

- a) de veiligheid van andere kinderen, leerkrachten en/of zichzelf herhaaldelijk in gevaar brengt;
- b) het aan de school verbonden personeel en/of medeleerlingen herhaaldelijk of zeer ernstig bedreigt/bedreigen;
- c) herhaaldelijk vuurwapens of andere wapens met zich voert/voeren of zaken die daarop lijken;
- d) herhaaldelijk vuurwerk met zich voert/voeren of dit afsteekt/afsteken;
- e) herhaaldelijk drugs en/of alcohol in het bezit heeft/hebben of met zich voert/voeren of gebruikt/gebruiken;
- f) onherroepelijk is/zijn veroordeeld voor een misdrijf gepleegd tegen aan de school verbonden personeel en/of andere kinderen.
- g) zich schuldig maakt/maken aan ander dan bovengenoemd ernstig wangedrag, waardoor van de school niet langer gevergd kan worden het kind te handhaven.

1.2 Het bevoegd gezag kan op voorstel van de schoolleiding een leerling bovendien verwijderen indien de school aantoonbaar niet meer kan voldoen aan de zorgbehoefte van dit kind.

Artikel 2 Procedure bij verwijdering van de school

2.1 Het voorstel van de schoolleiding tot verwijdering van een leerling van de school aan het bevoegd gezag bevat ten aanzien van dit kind tenminste

- a) een nadere motivering van de verwijdering en
- b) het onderwijskundig rapport als bedoeld in artikel 42 van de Wet op het primair onderwijs.

2.2 Bij voorkeur binnen vierentwintig uur na ontvangst van het voorstel tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de schoolleiding en de betrokken leerkracht/leraren. Van deze hoorzitting wordt door het bevoegd gezag een verslag opgesteld.

2.3 Het verslag wordt ter kennisname gebracht van de ouders/verzorgers die het verslag voor gezien tekenen.

2.4 Het verslag wordt ter kennisname gezonden naar de onderwijsinspectie en de leerplichtambtenaar.

Artikel 3 Voornemen tot verwijdering van de school

3.1 Indien het bevoegd gezag van mening is dat het belang van de school bij verwijdering zwaarder weegt dan het belang van het kind om op school te blijven, wordt besloten tot een voornemen tot verwijdering van de school. Het bevoegd gezag deelt dit voornemen zo spoedig mogelijk en bij voorkeur binnen achtenveertig uur schriftelijk en gemotiveerd mede aan de ouders/verzorgers.

3.2 Het voornemen tot verwijdering wordt gemeld bij de onderwijsinspectie en leerplichtambtenaar.

3.3 Binnen drie weken na dagtekening van het voorgenomen besluit tot verwijdering kunnen de ouders/verzorgers bij het bevoegd gezag hun zienswijze met betrekking tot dit voornemen kenbaar maken.

3.4 Na ontvangst van de zienswijze neemt het bevoegd gezag zo spoedig mogelijk en bij voorkeur binnen twee weken een definitief besluit over de verwijdering van het betreffende kind.

3.5 Definitieve verwijdering van een kind vindt niet plaats, voordat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen, dat een andere school bereid is het kind toe te laten. Onder andere school kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

NB. Zodra een school is gevonden die bereid is het kind als leerling tot de school toe te laten, stelt het bevoegd gezag de ouders/verzorgers hiervan terstond in kennis en verzoekt hen hun kind aan die school als leerling aan te melden. Het bevoegd gezag kan afzien van een definitief besluit tot verwijdering wanneer een bericht van inschrijving op de andere school en uitschrijving van de huidige school tijdig wordt overlegd.

Artikel 4 Bezwaar en beroep bij verwijdering

4.1 Tegen dit besluit tot verwijdering kunnen de ouders binnen zes weken schriftelijk bezwaar maken bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag neemt, in afwijking van artikel 7:10 van de algemene bestuursrecht, zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift een beslissing op het bezwaarschrift, echter niet nadat de ouders/verzorgers in de gelegenheid zijn gesteld te worden gehoord en kennis hebben kunnen nemen van de op het besluit betrekking hebbende adviezen en rapporten.

4.2 Het bevoegd gezag kan het kind gedurende de behandeling van het bezwaarschrift de toegang tot de school ontzeggen met inachtneming van het gestelde in hoofdstuk 3.

4.3 De ouders kunnen naast het indienen van een bezwaarschrift advies vragen aan de Geschillencommissie passend onderwijs. In afwijking van artikel 8.7 neemt het bevoegd gezag in dat geval de beslissing op bezwaar niet dan nadat de commissie heeft geoordeeld. De termijn voor het nemen van de beslissing op bezwaar wordt opgeschort met ingang van de dag waarop het geschil aanhangig is gemaakt bij de commissie tot de dag waarop de commissie het oordeel heeft uitgebracht.

4.4 Tegen de beslissing op het bezwaar kunnen de ouders in beroep gaan bij de bestuursrechter.

Artikel 5 Overleg en kennisgeving

5.1 Het bevoegd gezag betreft bij zijn besluiten genoemd in artikel 1,2,3 en 4 van verwijdering het oordeel van de onderwijsinspectie.

5.2 Het bevoegd gezag stelt de onderwijsinspectie en de leerplichtambtenaar schriftelijk in kennis van zijn besluit het kind definitief van de school te verwijderen.